

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DDR-VI.054.3.2024

Warszawa, 27 czerwca 2024 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: Interpelacja nr 3068 złożona przez Pana Posła Daniela Milewskiego

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją Pana Posła Daniela Milewskiego, dotyczącą stymulowania popytu na innowacje przez sektor publiczny, poniżej przedstawiam odpowiedzi na przekazane pytania.

Ad. 1 i 2

Stymulowanie wzrostu popytu sektora publicznego na innowacje poprzez zamówienia publiczne stanowi jedno z głównych zagadnień w kontekście kierunków dalszego rozwoju systemu zamówień publicznych w Polsce. Ministerstwo Rozwoju i Technologii wraz z Urzędem Zamówień Publicznych od dłuższego czasu podejmuje starania, aby zamówienia publiczne przestały być postrzegane wyłącznie w kategoriach sformalizowanej procedury i stały się instrumentem realizacji strategicznych celów państwa, szczególnie w obszarze innowacji, społecznym, a także ochrony środowiska i klimatu.

Powyższe podejście znalazło pełne odzwierciedlenie w obowiązującej uchwale Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie przyjęcia Polityki zakupowej państwa (dalej: Polityka), gdzie jako jeden z trzech priorytetów wskazano *Zrównoważone i innowacyjne zamówienia*. W Polityce podkreślono, że jej celem jest włączenie środków wydatkowanych w ramach systemu zamówień publicznych do działań państwa w zakresie rozwoju polskich innowacji. Zamawiający publiczni mają bowiem potencjał, aby jako klienci na innowacje, przy wykorzystaniu środków, jakim dysponują, stali się ważnym impulsem dla rozwoju technologii. Branże, które są zależne od klientów należących do sektora publicznego, mają

być zachęcane do wypracowywania innowacyjnych rozwiązań i przyjmowania nowych technologii przez generowanie odpowiedniego popytu w sektorze publicznym.

W Polityce wskazano szereg rekomendacji bezpośrednio ukierunkowanych na wzrost liczby zamówień publicznych na innowacje. Jedną z rekomendacji dotyczy szerszego stosowania zamówień przedkomercyjnych (*Pre-Commercial Procurement - PCP*), które dotyczą zakupu usług badawczych i rozwojowych. Kierownikom zamawiających zalecono, aby dążyli do alokowania 3% budżetu wydatkowanego na zamówienia na projekty PCP oraz do tego, aby w 20% wszystkich zamówień ich element lub część zawierało zakup w formule „pierwszy klient innowacji” (*Public Procurement od Innovation - PPI*).

Należy podkreślić, że wśród celów wspomnianego priorytetu Polityki wskazano także zwiększenie udziału zielonych zamówień w rynku zamówień publicznych, co ma w swym założeniu sprzyjać nie tylko ograniczeniu negatywnego wpływu człowieka na środowisko i klimat, ale również pobudzaniu rozwoju gospodarczego, w tym budowaniu potencjału sektora ekoinnowacyjnych technologii, usług oraz produktów.

Skuteczność działań w obszarze wzrostu zamówień na innowacje będzie analizowana przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii w ramach procesu monitoringu wdrażania Polityki, na podstawie danych zbieranych od zamawiających z sektora administracji publicznych oraz danych wynikających z rocznych sprawozdań z funkcjonowania systemu zamówień publicznych, które są przygotowywane przez Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych.

Zgodnie z przyjętymi założeniami oczekuje się, że działania i rekomendacje przyjęte w Polityce doprowadzą do istotnego wzrostu liczby zamówień publicznych na innowacje udzielanych przez sektor administracji publicznej.

Ad. 3

Analizy dotyczące kwestii nabywania przez sektor publiczny usług, dostaw oraz robót budowlanych o charakterze innowacyjnym wskazują jednoznacznie, że bariery i ograniczenia występują zarówno po stronie podmiotów publicznych (zamawiających) oraz przedsiębiorców (wykonawców zamówień). Wpływają one negatywnie na skłonność powyższych dwóch kategorii uczestników rynku zamówień publicznych do rozwoju segmentu zamówień na innowacje.

Jeżeli chodzi o zamawiających to wspomniane bariery i ograniczenia dotyczą aspektów kulturowo – organizacyjnych oraz kompetencyjnych. Do tych pierwszych należy zaliczyć przede wszystkim niechęć do ponoszenia nadmiernego ryzyka wynikającego ze stosowania

niestandardowego podejścia, brak sformułowania odpowiedniej strategii przez kadre zarządzającą, ograniczenia finansowe, czy też deficyty w zakresie efektywnej współpracy pomiędzy wewnętrznymi komórkami organizacyjnymi. W kontekście aspektów kompetencyjnych należy wskazać na luki praktyków zamówień w zakresie wiedzy na temat zamówień innowacyjnych oraz odpowiedniego doświadczenia, co przekłada się na trudności związane z przygotowaniem dokumentacji przetargowej i wyborem właściwego wykonawcy.

Brak gotowości do realizacji zamówień na innowacje oraz umiejętności zarządzania ryzykiem z tym związanym, obawa przed formalnościami związanymi z ubieganiem się o zamówienie publiczne i jego realizacją, a także konkurencja ze strony rynku prywatnego, to główne czynniki ograniczające zainteresowanie wykonawców realizacją zamówień publicznych na innowacje.

Mając powyższe na uwadze, w Polityce położono bardzo silny nacisk na kwestię profesjonalizacji zamawiających oraz wykonawców (priorytet: *Profesjonalizacja*). Uznano bowiem, że aktualne ramy prawne są wystarczające do udzielania zamówień na innowacje, a tym co wymaga dalszego doskonalenia jest kwestia ich efektywnego stosowania.

Dlatego też, przewidziano wdrożenie szerokiego programu szkoleń dla zamawiających, obejmującego m.in. zagadnienia związane z udzielaniem zamówień na innowacje. Zamawiający z administracji rządowej zostali zobowiązani do wdrożenia wybranych elementów Europejskich ram kompetencji dla specjalistów ds. zamówień publicznych (ProcurCompEU), co ma wspierać udzielanie zamówień publicznych jako strategiczną funkcję, która zapewnia inwestycje publiczne na rzecz zrównoważonego rozwoju. Ministerstwo Rozwoju i Technologii nawiązało także współpracę w Bankiem Światowym w celu wypracowania optymalnych zaleceń i rekomendacji dotyczących wdrażania ProcurCompEu. Prowadzone są również prace nad stworzeniem platformy internetowej, która ma stanowić centralne repozytorium wiedzy na temat zamówień publicznych, w tym zamówień na innowacje. Powyższe działania mają w swym założeniu wzmocnić potencjał kompetencyjny zamawiających, a w konsekwencji zwiększyć ich gotowość do odchodzenia od rozwiązań standardowych na rzecz rozwiązań innowacyjnych.

W celu zachęcenia wykonawców do szerszego udziału w rynku zamówień publicznych, w tym w obszarze innowacji, w Polityce przewidziano realizację priorytetu *Rozwój potencjału MŚP*. Działania podejmowane w jego ramach mają na celu ułatwienie dostępu przedsiębiorcom do rynku zamówień publicznych. Obok ustanowienia ogólnopolskiego

programu szkoleń dla MŚP z udzielania zamówień publicznych, wdrożenia odpowiednich zmian prawnych (tj. wprowadzenie certyfikacji wykonawców zamówień publicznych), zobowiązano zamawiających z sektora administracji rządowej do kształtowania procesów zakupowych w sposób zapewniający MŚP możliwość ubiegania się o zamówienia publiczne (np. szersze stosowanie zaliczek i płatności częściowych). Inaczej mówiąc, zamawiający mają obowiązek udzielania zamówień z uwzględnieniem sytuacji wykonawców MŚP. Zwiększenie udziału wykonawców z sektora MŚP w rynku zamówień publicznych, w połączeniu ze wzrostem popytu na innowacje ze strony administracji rządowej, powinno przyczynić się do wzrostu innowacyjności zamówień publicznych, co będzie pozytywnie oddziaływało na całą gospodarkę.

Ad 4

Aktualnie trwają również końcowe prace nad nowelizacją rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie udzielania pomocy publicznej na realizację projektów inwestycyjnych o znaczeniu strategicznym dla przejścia na gospodarkę o zerowej emisji netto. Nowelizacja umożliwi udzielanie wsparcia na duże projekty niskoemisyjne, o wysokim stopniu innowacyjności. Rozporządzenia nie tylko ma na celu wsparcia dla sektorów niskoemisyjnych, ale również rozwój innowacyjności gospodarki kraju, poprzez przyciąganie największych i najbardziej zaawansowanych technologicznie projektów.

W ramach rozporządzenia możliwe jest uzyskanie wsparcia na inwestycje mające na celu pobudzenie i przyciągnięcie inwestycji przemysłowych związanych z produkcją czystych technologii w Europie, np. wytwarzanie baterii, paneli słonecznych, turbin wiatrowych czy pomp ciepła.

Pomoc jest udzielana w oparciu o „Tymczasowe ramy pomocy państwa w sytuacjach kryzysowych i w okresie transformacji” („TCTF”) przyjęte przez Komisję Europejską w celu wsparcia gospodarki po agresji Rosji wobec Ukrainy, który Komisja Europejska wydała 9 marca 2023 r.

TCTF wprowadza uproszczenia w przyznawaniu pomocy publicznej przez państwa członkowskie. Dzięki ramom kraje, które dotychczas ze względu na zasady prawa konkurencji UE nie miały możliwości udzielania zachęt inwestycyjnych, będą konkurencyjne dla projektów, które do tej pory lokowały się np. w Azji. Ramy upraszczają przyznanie pomocy, dzięki czemu możliwa jest szybsza realizacja celów zbliżających naszą gospodarkę do tzw. celu zero netto.

Celem wprowadzenia tego instrumentu do krajowej polskiej oferty narzędzi wsparcia jest uzupełnienie dotychczasowej oferty inwestycyjnej dostępnej w Polsce, co bezpośrednio wpłynie na atrakcyjność naszego kraju, w ramach wspierania innowacyjnych projektów.

Ad. 5

Jeżeli chodzi o perspektywy długoterminowe stymulowania popytu na innowacje przez sektor publiczny to są one pozytywne. Zamawiający w coraz większym stopniu dostrzegają korzyści z wdrażania innowacji, zarówno w kontekście zadań przez nich realizowanych, jak i całej gospodarki.

Wpływ na to mają z pewnością postanowienia Polityki, w której zaproponowano (Program realizacji: Alokacja budżetu zamawiających) aby wszyscy zamawiający – do końca 2025 r. - na potrzeby zamówień B+R i zakupów w formule „pierwszy klient” (PPI) wydzielili odpowiednią dla swojej skali część środków budżetowych. Ponadto zamawiającym zalecono dążenie do osiągnięcia następujących celów:

- 3% całego budżetu na dane zamówienie będzie przeznaczony na badania i rozwój (np. PCP – Pre-Commercial Procurement, Konkurs, partnerstwo innowacyjne);
- 20% wszystkich zamówień (ich element lub część) będzie zawierało zakup w formule pierwszy klient innowacji;
- 30% wszystkich zamówień będzie uwzględniać aspekty środowiskowe (sprzyja eko-innowacjom).

Szczegółowe analizy dotyczące potrzeby modyfikacji dotychczasowych celów strategicznych lub ustanowienia nowych zostaną przeprowadzone za etapu prac nad Polityką na lata 2026 – 2029.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Jacek Tomczak

Sekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /